

בש"פ 6468/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 6468/16

לפני: כבוד השופט ע' ברון
העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 18.8.2016 ב-מ"ת 16360-08-16 שניתנה על ידי כבוד השופט ד"ר מ' אגמון-גונן

בשם העורר: עו"ד צדוק חוגי

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט ד"ר מ' אגמון-גונן) מיום 18.8.2016 ב-מ"ת 16360-08-16 שבמסגרתה נקבע כי העורר יוותר במעצר עד החלטה אחרת, לצורך עריכת תסקיר מבחן ובחינת קיומה של חלופת מעצר במסגרת דיון שנקבע ליום 18.9.2016.

נגד העורר, יליד 1998, הוגש ביום 7.8.2016 כתב אישום המייחס לו ולשלושה נוספים עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); שתי עבירות של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק; חמש עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק; שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק; חבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק; וסיכון חיי אדם בנתיב תחבורה לפי סעיף 332(3) לחוק כנוסחו בעת ביצוע העבירה. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, העורר והנאשמים האחרים היו חברים בארגון אוהדים של קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים הקרוי "לה פמיליה", שפעל לבצע עבירות אלימות חמורות כנגד אוהדי קבוצות ספורט יריבות. במסגרת חברותו של העורר בארגון מיוחסים לו, יחד עם אחרים, מעשים של

עמוד 1

תקיפת אוהדי קבוצת הפועל תל אביב במספר הזדמנויות שונות באמצעות נשק קר, וכן שני אירועים של תקיפה ושוד של אוהדי מכבי חיפה במסגרת משחק של כדורגל חופים.

2. קודם להגשת כתב האישום, ביום 26.7.2016, נעצר העורר במסגרת מעצר ימים, וביום 31.7.2016 הורה בית משפט השלום (השופט ש' בנג'ו) על שחרורו למעצר בית מלא בפיקוח אמו. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי (השופטת ב' בר-זיו), שקיבל את הערר והאריך את מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביום 7.8.2016, הוגשה בקשה למעצרו של העורר ויתר הנאשמים עמו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. המשיבה טענה כי בידיה ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של הנאשמים, לרבות של העורר, וזאת על בסיס הודעת עד מדינה, הודעות "וואטסאפ" שנשלחו בין חברי הארגון, האזנות סתר והודאת העורר במסגרת חקירתו במשטרה; וכי מעשיו של העורר מקימים עילת מעצר סטטוטורית של מסוכנות בעניינו. באותו יום הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ר' לבהר-שרון) על המשך מעצרו של הנאשמים, ולבקשת הסנגורים הדיון בבקשה למעצר עד לתום ההליכים נקבע ליום 16.8.2016 על מנת לאפשר להם ללמוד את חומר הראיות. אולם עקב היקף הפרשה וריבוי חומר החקירה, זה לא הועבר לסנגורים עד מועד הדיון, ובמהלכו הודיעה המדינה כי כל החומר יועבר עד ליום 21.8.2016.

3. ביום 18.8.2016 ניתנה ההחלטה נושא ערר זה, שבמסגרתה הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ד"ר מ' אגמון-גונן) על המשך מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת; ועל עריכת תסקיר שירות מבחן לצורך בחינת אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר עוד בטרם העברת חומר הראיות לצורך הדיון בשאלת קיומן של ראיות לכאורה. בתוך כך סקר בית המשפט את הגישות השונות בדבר האפשרות להקדים את הבחינה של חלופת מעצר לדיון בקיומן של ראיות לכאורה; ומשעשה כן, קבע כי בנסיבות המקרה יש מקום להורות על הכנת תסקיר שירות מבחן טרם הדיון בשאלת הראיות לכאורה, וזאת גם לפי הגישה המצמצמת. כך בעיקר לנוכח העבירות החמורות המיוחסות לעורר ובהינתן הודאתו במשטרה בכל המיוחס לו, על פי האמור בבקשה למעצר עד לתום ההליכים; וכן משום ההתארכות הצפויה של ההליכים עקב מורכבות הפרשה והיקף חומרי החקירה; העובדה שהעורר היה קטין בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו; ובהיותו נעדר עבר פלילי. לבסוף נקבע כי תסקיר שירות המבחן הכרחי על מנת לבחון את אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר, ומשכך הורה כאמור בית המשפט על עריכת תסקיר שיוגש לקראת הדיון שנקבע ליום 18.9.2016 - ועד אז יוותר העורר במעצר. כנגד החלטה זו מופנה הערר שלפניי.

4. העורר טוען כי דחיית הדיון ב-30 ימים אינה סבירה, וכי יש לשחררו לחלופת מעצר כבר בשלב זה, טרם קבלת תסקיר בעניינו. העורר טוען כי העיכוב בבחינת קיומן של ראיות לכאורה נובע מן העובדה שהמשיבה התמהמהה בהעברת חומרי החקירה, ושלמעשה עד ליום הגשת הערר דן טרם הועברו לידי החומרים. עוד טוען העורר כי הוא היה קטין בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו; הוא נעדר עבר פלילי; וכי בהודאה הנטענת על ידי המשיבה יש דווקא כדי להפחית ממסוכנותו - כל אלו מצדיקים לשיטתו את שחרורו לחלופת מעצר כבר כעת. בא-כוח העורר מוסיף וטוען כי העורר מצוי במצב נפשי קשה וכי בנסיבות העניין ישנו חשש כי המשך המעצר ירע את מצבו. עוד יש בפי העורר טענות בנוגע להיעדר ראיות לכאורה להוכחת אשמתו.

לאחר שעיינתי בערר ובצרופותיו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות על הסף, ללא צורך בתגובת המשיבה או בקיום דיון בערר. ואבאר.

5. כידוע, לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, לצורך החלטה לעצור עמוד 2

נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים - הוא ההליך שבמסגרתו ניתנה ההחלטה נושא הערר - יש לבחון שלושה מרכיבים: קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של הנאשם; קיומה של עילת מעצר; והיעדר חלופת מעצר שבכוחה להשיג את מטרת המעצר באמצעי שפגיעתו בחירות הנאשם פחותה. פעמים רבות לא עולה בידי הערכאה המבררת שדנה בבקשת המעצר עד לתום ההליכים להכריע בכל הרכיבים במסגרת דיון אחד, ונדרשים דיונים נוספים - כשבמהלך תקופה זו ועד להכרעה נותר הנאשם במעצר. מצב עניינים זה מזמין לעיתים "עררי ביניים" על החלטות הביניים בדבר הותרת הנאשם במעצר עד למתן החלטה סופית בבקשה למעצר עד לתום ההליכים נגדו. במרבית המקרים עררים אלו מוגשים לאחר שניתנת החלטה בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר וטרם הדיון בחלופת מעצר; ובמקרה דן הערר הוגש טרם שהוכרע אף לא אחד מן הרכיבים המנויים לעיל.

בשורה ארוכה של החלטות נקבע כי בית משפט זה יידרש לדון ב"עררי ביניים" מהסוג שבן עסקינן רק בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת (ראו למשל בש"פ 4026/15 מזאריב נ' מדינת ישראל (15.6.2015)); בש"פ 7520/14 פלוני נ' מדינת ישראל (11.11.2014)). בהקשר זה נקבע כי "אין מקום, ככלל, לאפשר "ערר ביניים" על החלטה חלקית של בית המשפט, המתייחסת רק לרכיב אחד או שני רכיבים של ההחלטה בענין מעצר עד לתום ההליכים, אלא יש להמתין עד שבית המשפט ישלים את מלאכתו" (השופט מ' מזוז ב-בש"פ 2269/15 פלוני נ' מדינת ישראל (5.4.2015)); וכי "המצב הראוי והרצוי הוא שהדיון בערר על כלל הקביעות הנוגעות למעצר עד תום ההליכים, יידחה עד אשר יסתיים הדיון במכלול כולו, ובתוך כך, באפשרות שחרור הנאשם לחלופת מעצר. זאת, על-אף שיתכן שבמקרים אחדים יהא בכך כדי להותיר את הנאשם במעצר מספר ימים נוספים" (השופט צ' זילברטל ב-בש"פ 371/15 בלעום נ' מדינת ישראל (19.1.2015)). ויצוין, כי אין בכך כדי למנוע מנאשם להגיש ערר על החלטת ביניים כאמור, אולם "זכות לערור ושיקול דעת ערכאת הערעור אם לדון בערעור לחוד. אין על בית המשפט שלערעור חובה להידרש לכל ערר, ורשאי בית המשפט להפעיל שיקול דעת תוך התחשבות בשיקולים מעשיים של יעילות הדיון וחסכון במשאבי שיפוט" (השופט י' עמית ב-בש"פ 478/12 אל אעסם נ' מדינת ישראל (23.1.2012)).

6. במקרה דנן לא היה מקום להגשת הערר. כאמור, במרבית המקרים שצוינו לעיל, "ערר הביניים" הוגש לאחר שהערכאה המבררת הכריעה בלפחות אחד מבין הרכיבים שבהתקיימותם יש להורות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים. בענייננו, מפאת העיכוב בהעברת חומרי החקירה וכן הצורך בעריכת תסקיר, בית המשפט המחוזי טרם הכריע אף לא ברכיב אחד מבין השלושה, ועל כן מקל וחומר כי בשלב זה האפשרות להגיש "ערר ביניים" מהסוג דנן היא מצומצמת עוד יותר. יצוין כי חרף גילו הצעיר של העורר, המעשים המיוחסים לו בכתב האישום - שבהם נטען כי הוא הודה במסגרת חקירתו במשטרה - הם חמורים ביותר, ובית המשפט המחוזי קבע, ונראה שבדין כך, שבהיעדר תסקיר שירות המבחן לא ניתן להכריע אם יש בחלופת המעצר כדי לתת מענה למסוכנותו של העורר, כאשר המעשים החמורים המיוחסים לו מקימים חזקת מסוכנות על פי החוק. במצב עניינים זה אין לצפות כי ערכאת הערעור תתערב ותשחרר את העורר לחלופת מעצר בשלב זה של ההליך בערכאה המבררת. יצוין כי בית המשפט המחוזי כבר פסע כברת דרך אל עבר העורר בכך שחרג מהכלל והורה על עריכת תסקיר שירות מבחן טרם שנדונה שאלת קיומן של ראיות לכאורה, וזאת בין היתר לנוכח העיכוב בהעברת חומרי החקירה והרצון להחיש את ההכרעה בבקשה כאשר "התמונה כולה תהא פרושה לפני בית המשפט".

בטרם סיום יוער כי ביום שבו נקבע הדיון הבא, 18.9.2016, יעברו פחות מחודשיים מאז מעצרו הראשוני של העורר. אין להקל ראש בקשיים הכרוכים בכל מעצר, ובייחוד במעצר ראשון של נאשם צעיר; ואולם לנוכח האמור לעיל, לרבות מורכבות הפרשה והיקף חומר החקירה שגרמו לעיכוב במסירתו, כמו גם הזמן הדרוש לשירות המבחן לערוך את התסקיר, כאשר בית המשפט הקצה לכך חודש ימים - המדובר בפרק זמן סביר שאינו מצדיק התערבות חריגה של

ערכאת הערעור בהחלטת ביניים טרם שהתברר איזה מן הפרמטרים הדרושים בירור לצורך הכרעה בבקשה למעצר עד לתום ההליכים.

סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט באב התשע"ו (23.8.2016).

שׁוֹפֵט
